

Buletin Informativ 8-15 octombrie 2019

CUPRINS

BUGETELE LOCALE URMEAZĂ SĂ AIBĂ MAI MULTE VENITURI!.....	2
NORVEGIA SUSȚINE REPUBLICA MOLDOVA ȘI CALM ÎN PROCESUL DE DESCENTRALIZARE ȘI CONSOLIDARE A DEMOCRAȚIEI LOCALE!.....	4
EMITEREA HÂRTIILOR DE VALOARE DE CĂTRE APL ÎN CALITATE DE SURSĂ DE FINANȚARE A INVESTIȚIILOR CAPITALE - SUBIECT DE DISCUȚII LA PARLAMENT.....	6
ACTIVITATEA CALM ÎN INTERESUL APL.....	7
ZECE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA PARTENERIATULUI ESTIC! ÎNVĂȚĂM DIN EXPERIENȚA UE ÎN IDENTIFICAREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ, ALĂTURI DE LITUANIA, GEORGIA, ȘI UCRAINA!.....	8
LOCUITORII DIN ORAȘUL IALOVENI AR PUTEA AVEA TEREN PENTRU SKATEBOARD ȘI PANOURI SOLARE, DATORITĂ BUGETĂRII PARTICIPATIVE.....	9
ISTORIILE DE SUCCES ALE FEMEILOR DIN REGIUNILE MOLDOVEI, PREMIATE ÎN CADRUL UNEI CEREMONII. AFLĂ CARE SUNT PROIECTELE CÂȘTIGĂTOARE.....	11
PORTRETUL FEMEILOR DIN MEDIUL RURAL: ȘASE DIN 10 FEMEI LUCREAZĂ, IAR O TREIME DIN ELE RENUNȚĂ SĂ MEARGĂ LA MEDIC.....	14
PRIMELE TROLEIBUZE CU PROPULSIE AUTONOMĂ DIN CHIȘINĂU VOR FI TESTATE SĂPTĂMÂNA ACEASTA. CARE VOR FI DESTINAȚIILE.....	15
PRETURA SECTORULUI BUIUCANI ȘI SECTORUL DE EST AL ORAȘULUI RIGA AU SEMNAT UN ACORD DE COLABORARE.....	16
DISCUȚII CU APL ȘI APC LA CONSILIUL CONCURENȚEI PRIVIND MODALITATEA DE FUNCȚIONAREA A SIRASM.....	17
SCUARUL COSBUC DIN CAPITALĂ A FOST INAUGURAT DUPĂ RENOVARE.....	18
LA BUDEȘTI MEMBRII GRUPULUI SECTORIAL TURISM ȘI AGREMENT DIN CADRUL PROIECTULUI PNUD/MIDL ELABOREAZĂ "OFERTA TURISTICĂ ȘI DE AGREMENT A LOCALITĂȚII"	19

BUGETELE LOCALE URMEAZĂ SĂ AIBĂ MAI MULTE VENITURI!

La 11 octombrie, la Guvern a avut loc o întâlnire între premierul Maia Sandu, Ministrul Finanțelor Natalia Gavrița și directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Viorel Furdui.

În contextul elaborării Legii bugetului pentru anul 2020, în cadrul întrunirii a fost prezentată viziunea Guvernului asupra mai multor inițiative, unele dintre ele înregistrate și în Parlament, la baza cărora au stat propunerile concrete ale CALM privind consolidarea autonomiei financiare a APL, prin creșterea veniturilor bugetelor locale.

Astfel, se propune ca de la 1 ianuarie 2020, 100% din încasările din impozitul pe venit al persoanelor fizice să rămână în bugetele primăriilor din localitățile rurale. În prezent, doar 75 la sută din aceste venituri rămân în gestiunea APL. În cazul orașelor și municipiilor, acest coeficient va crește până la 50%. La ora actuală, în cazul orașelor-reședință de raioane această cotă constituie 20%, iar în cazul orașelor-reședință de raion cu statut de municipiu cota este de 35%.

Premierul Maia Sandu a declarat că se lucrează la un buget al solidarității și echității, care să crească gradul de independență financiară pentru majoritatea primăriilor din republică. „Acestea nu vor depinde atât de mult de transferurile de la bugetul central, iar banii vor fi utilizați pentru dezvoltarea locală”.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a afirmat că au fost acceptate doar unele dintre propunerile CALM-ului. Totuși, chiar și aceste modificări vor aduce mai mulți bani în bugetele locale. „Suma generală totală a acestor schimbări din sistemul fiscal local este de circa 550- 600 milioane de lei care urmează să vină în bugetele locale. Totodată, pentru a compensa anumite pierderi la unele APL de nivelul I sau II, Guvernul a decis să completeze Fondul de echilibrare cu

aproximativ 10% din impozitul pe venitul persoanelor juridice, fără a acorda din această sursă venit direct în bugetele locale.”

CALM este de părere că mai multe surse din impozitul pe venitul persoanelor juridice ar trebuie să ajungă în bugetele locale, ceea ce ar fi un pas important în consolidarea autonomiei locale financiare și stimularea dezvoltării economice locale. „La identificarea unei distribuiri bine-gândite a impozitului pe venitul persoanelor juridice, ar putea crește esențial capacitatea autorităților locale de a soluționa mai multe probleme, le-ar permite APL să atragă mai multe investiții, să deschidă locuri de muncă, să dezvolte infrastructura locală, etc”, a declarat Viorel Furdui.

Totuși, unii reprezentanți ai Ministerului Finanțelor susțin că impozitul pe venitul persoanelor juridice a fost repartizat neuniform, este destul de schimbător și ar fi riscant de a-l include în calitate de sursă de venit pentru bugetele locale.

Potrivit Ministrului Finanțelor Natalia Gavrilița, adițional, din bugetul de stat vor fi compensate din impozitul pe venit al persoanelor juridice fondurile de susținere financiară. „Astfel, localitățile vor avea doar de câștigat în urma acestor schimbări și vor putea implementa proiecte sociale de care au nevoie oamenii din aceste comunități”.

Directorul executiv al CALM și-a exprimat speranța că se va lucra în continuare la identificarea posibilităților de creștere a bazelor fiscale locale, inclusiv va fi examinată posibilitatea acumulării impozitului pe veniturile persoanelor fizice la domiciliul persoanei.

La momentul actual, în Parlamentul Republicii Moldova există trei inițiative legislative ce vizează modul de distribuire a impozitului pe venitul persoanelor juridice și fizice. Două aparțin deputatului Petru Frunze și una este semnată de deputații Igor Munteanu și Alexandru Slusari.

Legea bugetului de stat va intra în vigoare după ce va fi aprobată de Guvern și de Parlament.

Serviciul de Comunicare al CALM

NORVEGIA SUSTINE REPUBLICA MOLDOVA ȘI CALM ÎN PROCESUL DE DESCENTRALIZARE ȘI CONSOLIDARE A DEMOCRATIEI LOCALE!

Miercuri, 9 octombrie, reprezentantul Asociației Municipalităților din Norvegia (KS) Bjørn Rongevær a întreprins o vizită de lucru în Republica Moldova. Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) are o cooperare de durată cu Asociația Municipalităților din Norvegia, Guvernul norvegian fiind un susținător al CALM în consolidarea serviciilor destinate APL din Republica Moldova.

În prima jumătate a zilei, Bjørn Rongevær, împreună cu directorul executiv al CALM Viorel Furdui și coordonatorul de programe în cadrul CALM Alexandru Osadci au avut întrevederi cu Secretarul general adjunct al Guvernului Adrian Ermurachi, reprezentanta Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Valeria Ieșanu și președintele Comisiei Parlamentare Economie, Buget și Finanțe Igor Munteanu.

În cadrul întrunirilor au fost abordate subiecte privind schimbările politice recente din Republica Moldova, procesul de descentralizare, inclusiv cea fiscală, dar și a patrimoniului, perspectivele reformei APL, competențele APL, aspecte ce vizează dezvoltarea economică locală, modul în care RM își respectă angajamentele legate de Carta Europeană a Autonomiei Locale, etc.

Reprezentantul KS a fost informat că există condiții favorabile pentru implementarea reformelor, unele inițiative concrete ce țin de descentralizarea fiscală dar și partajarea cu APL a impozitului pe venit al persoanelor juridice au fost înregistrate în Parlament. De asemenea, s-a vorbit despre documentele recent aprobate de către actuala putere, printre care Programul de Guvernare, Planul de Acțiuni al Guvernului și acordul politic semnat de blocul ACUM și PSRM. În toate aceste documente sunt prevăzute măsuri concrete, promovate de mult timp de către CALM, ce vizează descentralizarea și consolidarea autonomiei locale.

Un alt subiect al discuțiilor a fost restabilirea încrederii în relațiile dintre Republica Moldova și partenerii internaționali, angajamentele asumate de Guvernul de la Chișinău și principalii donatori, în contextul în care acestea sunt foarte importante pentru autoritățile publice locale, deoarece prevăd multe măsuri de dezvoltare a comunităților, printre acestea fiind investițiile capitale.

În a doua jumătate a zilei, Bjørn Rongevær a avut o întrevedere cu experții din cadrul CALM, responsabili de serviciile pe care CALM le prestează APL. S-a vorbit despre succesele și provocările pe care le întâmpină experții în activitatea lor, acțiunile întreprinse în ultima perioadă de timp, obiectivul fiind consolidarea serviciilor CALM.

La finalul întreprinderii s-a stabilit ca în a doua jumătate a lunii ianuarie a anului viitor un grup de reprezentanți ai Asociației Autorităților Locale din Norvegia să întreprindă o nouă vizită de studiu în Republica Moldova.

Amintim că Gunn Marit Helgesen, președintele Asociației Municipalităților din Norvegia și vicepreședintele Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European (CALRCE) este raportorul CALRCE pentru Republica Moldova. Aceasta instituție europeană a elaborat și a prezentat la 4 aprilie 2019 unul dintre cele mai critice rapoarte privind situația democrației locale din R Moldova.

Serviciul de Comunicare al CALM

EMITEREA HÂRȚILOR DE VALOARE DE CĂTRE APL ÎN CALITATE DE SURSĂ DE FINANTARE A INVESTITIILOR CAPITALE - SUBIECT DE DISCUTII LA PARLAMENT

La 8 octombrie, Congresul Autorităților Locale din Moldova a participat la consultările publice organizate de Comisia Economie, Buget și Finanțe a Parlamentului Republicii Moldova privind conceptul și soluțiile de facilitare a emiterii obligațiilor municipale și corporative. Autorul inițiativei este Comisia Națională a Piețelor Financiare, autoritatea responsabilă de supravegherea, dar și dezvoltarea acestui sector.

Expertul CALM Viorel Gîrbu a explicat că la moment, piața de capital din Republica Moldova este subdezvoltată, în acest domeniu fiind active mai mult băncile comerciale. „Hârțiile de valoare sunt emise doar de către Ministerul Finanțelor, nu este suficientă concurență în acest domeniu și, în consecință, prețurile, dar și activitățile aferente au tendințe negative.”

Potrivit autorilor inițiativei legislative, scopul proiectului este facilitarea emiterii hârțiilor de valoare din partea mai multor actori. CALM a susținut proiectul de lege, fiind de părere că autoritățile locale trebuie să aibă posibilitatea de a emite aceste acte.

Viorel Gîrbu a amintit că la ora actuală, APL au dreptul să se crediteze în limita de 20% din veniturile proprii. „Deși acest instrument nu este folosit pe larg de către APL totuși, așa cum arată practica, unele autorități ajung la limita maximă. În cadrul consultărilor s-a propus majorarea acestui plafon până la 30%. Poziția CALM-ului este de a exclude acest plafon și introducerea unor indicatori calitativi care să urmărească mai multe aspecte ce țin de activitatea APL, cum ar fi gradul de îndatorare, eficiența economică, impactul creditelor și mijloacelor financiare atrase, etc.”

Expertul Viorel Rusu a declarat că finanțele disponibile la nivel local sunt foarte limitate, resursele care vin din bugetul de stat sunt îndreptate spre destinații predeterminate de Guvernul central, iar flexibilitatea resurselor financiare care sunt disponibile la nivel local sunt foarte limitate. „Din aceste motive APL trebuie să lucreze în mai multe direcții, prima prioritate fiind dezvoltarea bazei fiscale, un alt obiectiv ar fi atragerea mijloacelor prin creditare.”

Creditele ar putea fi atrase de la băncile comerciale, sau prin intermediul obligațiunilor municipale. Rezultatul scontat este creșterea disponibilității asigurării financiare a APL prin dezvoltarea capacității de creditare a acestora, în vederea dezvoltării comunităților.

Serviciul de Comunicare al CALM

ACTIVITATEA CALM ÎN INTERESUL APL

Unele dintre obiectivele experților CALM sunt facilitarea activității autorităților locale și promovarea intereselor acestora, atât în raport cu Guvernul de la Chișinău, cât și în relațiile cu partenerii externi.

Cu ce scop reprezentanții Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei au întreprins o vizită în Republica Moldova, când se va desfășura Adunarea Generală a membrilor Rețelei Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-Estul Europei NALAS în Republica Moldova, de ce reprezentanții Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare au solicitat să aibă o întâlnire cu CALM, dar și despre alte preocupări ale experților noștri aflăm în cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” de la [Viorel Furdui](#), [Alexandru Osadci](#), [Viorel Girbu](#), Ludmila Malai și [Viorel Rusu](#). Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți „La Înălțime cu CALM”! Oamenii informați sunt puternici!

Emisiunea poate fi audiată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5577&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/ACTIVITATEA-CALM-IN-INTERESUL-APL>

ZECE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA PARTENERIATULUI ESTIC! ÎNVĂȚĂM DIN EXPERIENȚA UE ÎN IDENTIFICAREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ, ALĂTURI DE LITUANIA, GEORGIA, ȘI UCRAINA!

FORUM'S ORGANIZERS:

FORUM'S PARTNERS:

Asociația Autorităților Locale din Lituania, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Lituania și PLATFORMA - coaliția guvernelor locale și regionale și asociațiile acestora, active în cooperarea pentru dezvoltare, cu sprijinul Uniunii Europene organizează la 24-25 octombrie 2019 la Vilnius, Lituania, Forumul liderilor locali UE - Parteneriatul Estic. Evenimentul are loc în contextul marării a 10 ani de la lansarea în 2009 a Parteneriatului Estic (PE).

Partenerii Forumului sunt Ministerul Mediului al Republicii Lituania, municipalitatea orașului Vilnius, Consiliul Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR), Oficiul din Lituania al Consiliului Nordic de Miniștri, Asociația Națională a Autorităților Locale din Georgia, Asociația Orașelor Ucrainene și Congresul Autorităților Locale din Moldova.

Forumul are ca obiectiv consolidarea cooperării dintre țările Uniunii Europene și cele ale Parteneriatului Estic, împărtășirea bunelor practici în identificarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) și să inspire viitorul cadru al PE. **Autoritățile locale joacă un rol esențial în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Numeroase studii arată că aproximativ 70 la sută din rezultatele dezvoltării durabile sunt obținute de autoritățile locale. Municipalitățile reprezintă locul în care politica de dezvoltare durabilă este transformată în acțiuni reale și**

rezultate tangibile pentru cetățeni. Municipalitățile lituaniene, dar și municipalitățile georgiene, moldovenești sau ucrainene se confruntă cu o lipsă de competențe în implementarea politicilor de dezvoltare durabilă, au nevoie de cunoștințe cu privire la contribuția ODD la dezvoltarea economică a municipiilor și orașelor și la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. În cadrul evenimentului, reprezentanții Comisiei Europene, ai municipalităților europene, instituțiilor naționale și altor părți interesate vor prezenta prioritățile principale, rezultatele și provocările viitoare privind dezvoltarea durabilă, precum și fondurile și programele de finanțare, dar și din experiența practică. Forumul este finanțat de Programul de cooperare pentru dezvoltare și democrație al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Lituania, Asociația autorităților locale din Lituania și PLATFORMA.

Serviciul de Comunicare al CALM

LOCUITORII DIN ORAȘUL IALOVENI AR PUTEA AVEA TEREN PENTRU SKATEBOARD ȘI PANOURI SOLARE, DATORITĂ BUGETĂRII PARTICIPATIVE

Amenajarea unui teren pentru skateboard în centrul orașului Ialoveni, panouri solare pentru încărcarea gadgeturilor, terenuri de sport multifuncționale, tablă de șah în parc, amenajarea pe teritoriul Bibliotecii Publice „Spiridon Vangheli” a două foișoare cu acoperișul în forma cușmei lui Guguță, colectarea selectivă a deșeurilor, indicatoare solare sau amenajarea sensului giratoriu sunt doar câteva dintre ideile propuse de către locuitorii orașului Ialoveni care urmează să fie realizate cu ajutorul bugetului participativ. Proiectele au fost discutate pe 9 octombrie curent în cadrul unei întâlniri publice la Primăria orașului Ialoveni.

Liubomir Chiriac, directorul executiv IDIS „Viitorul” a spus: *„Îmi doresc ca locuitorii orașului Ialoveni să fie activi și să voteze proiectele care într-adevăr merită a fi realizate în oraș. Acest*

exercițiu, care sperăm a fi unul util, vă va permite să deschideți ușile și altor proiecte de dezvoltare a localității”.

„Principala misiune a organizației noastre este de a îmbunătăți participarea cetățenilor la procesul de guvernare locală, iar în acești 20 de ani am lucrat cu diverse tehnici și abordări. Și permiteți-mi să vă spun că bugetarea participativă a fost până acum una dintre cele mai reușite și mai puternice instrumente de participare cetățenească”, a menționat Miroslava Vitásková, manager de proiect la Agora Central Europe.

„Mă bucur mult că locuitorii din Ialoveni au fost activi și au prezentat multe propuneri, tocmai 13. Să fie într-un ceas bun”, a zis Andrei Țabur, specialist probleme funciare la Primăria Ialoveni și coordonator local al bugetării participative.

„Tot mai popular în rândul tinerilor din orașul Ialoveni devine sportul activ și modul sănătos de viață. Unul dintre sporturile în vogă este skateboarding-ul. Astfel, vin cu propunerea amenajării unui teren de skateboard în centrul orașului, pe strada Basarabia. Aici există deja un teren de joacă pentru copii, care este amenajat de un agent economic, locul fiind amplasat lângă o zonă rezidențială cu mai multe blocuri. Astfel va fi creat un complex sportiv de activități pentru copii și adulți”, spune Cristina Lasco.

În același timp, o altă tânără din oraș, Cristina Țapeș, își dorește să trăiască într-un oraș smart, cu tehnologii energo-eficiente. *„În era tehnologiilor informaționale este foarte important crearea condițiilor necesare pentru utilizarea gadget-urilor oricând și oriunde. Și în opinia mea, instalarea a două panouri solare în cele mai populare parcuri - Sfatul Țării și Troița va permite ca persoanele ce au activități în aer liber să-și poată încărca telefoanele sau dispozitivele electronice”.*

Iar bibliotecara Raisa Planton visează la un spațiu amenajat pentru lectură pe teritoriul Bibliotecii Publice „Spiridon Vangheli”: *„Odată cu progresul digital, biblioteca a devenit mai puțin atractivă pentru tineri, astfel este foarte important să ținem pasul cu cititorii noștri, creând un spațiu modern și plăcut pentru lectură în aer liber. Ideea constă în amenajarea a două foisoare cu acoperișul în forma Cușmei lui Guguță, în interiorul cărora vor fi instalate bănci și măsuțe unde cititorii vor putea lectura în liniște în aer liber”.*

Toate propunerile de proiecte pentru bugetarea participativă pot fi vizualizate aici: [propuneri Ialoveni](#).

Locuitorii orașului Ialoveni sunt cei care vor decide care sunt proiectele ce se vor realiza din cele propuse, astfel că în perioada 21 octombrie – 4 noiembrie 2019, se va putea vota unul dintre cele 13 proiecte pe care fiecare îl consideră cel mai potrivit. Locuitorii orașului care au 18 ani împliniți vor putea vota:

- online pe <http://bugetareparticipativa.viitorul.org/ialoveni>, unde vor alege maxim câte un proiect din fiecare domeniu, urmând principiul 3 voturi pozitive și unul negativ
- la sediul Primăriei orașului Ialoveni de pe str. Alexandru cel Bun, 45, în baza buletinului de identitate, primind un buletin de vot.

În urma procesului de votare proiectul care a acumulat numărul maximal de voturi cu un buget de 10 000 euro sau primele două proiecte care au acumulat numărul maxim de voturi și au un

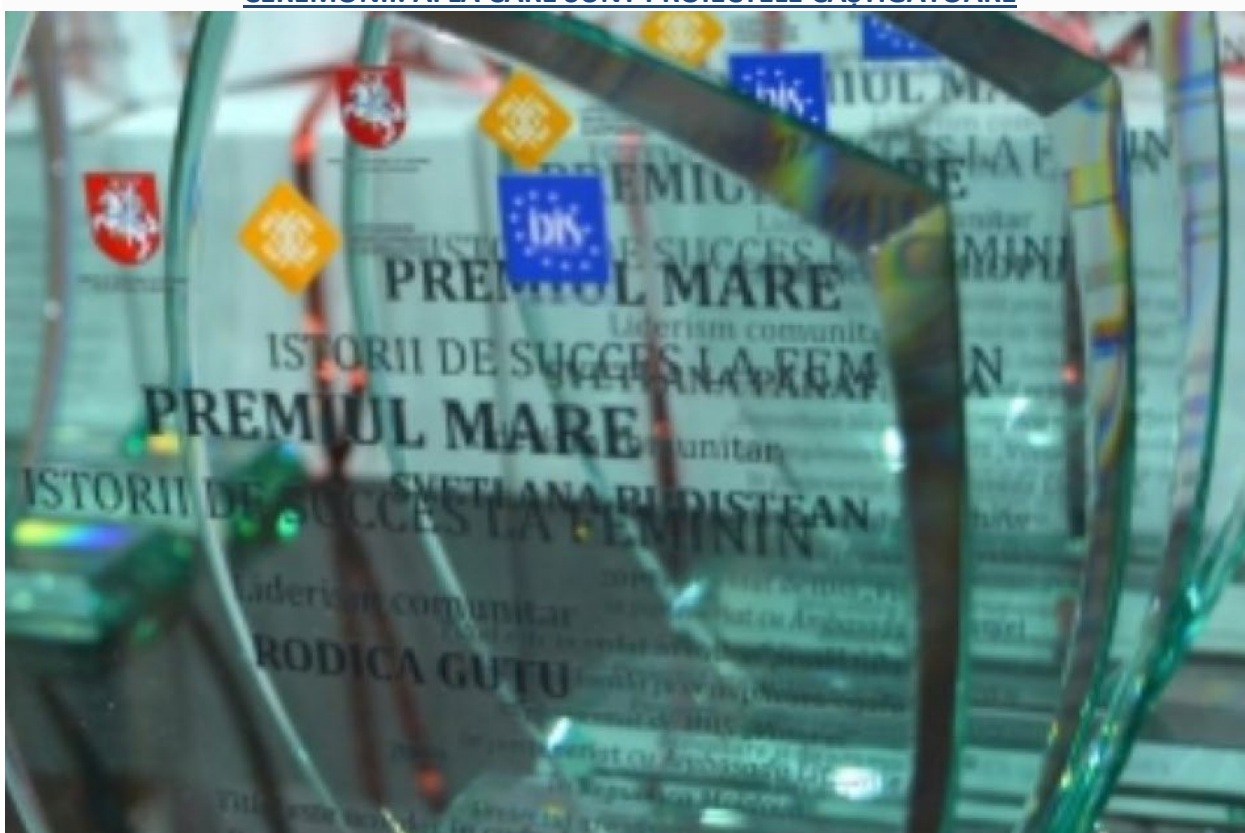
buget cumulativ de 10 000 euro vor fi desemnate câștigătoare. Proiectele selectate în cadrul procesului de bugetare participativă urmează să fie realizate până în luna mai 2020.

Proiectul „Bugetare participativă – instrument eficient pentru participarea cetățenească în Moldova” este sprijinit financiar de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Cehe și implementat de AGORA CENTRAL EUROPE, IDIS „Viitorul”, Primăria orașului Ialoveni și Primăria satului Budești.

Informații suplimentare despre procesul de bugetare participativă pe:

www.bugetareparticipativa.viitorul.org

ISTORIILE DE SUCCES ALE FEMEILOR DIN REGIUNILE MOLDOVEI, PREMIATE ÎN CADRUL UNEI CEREMONII. AFLĂ CARE SUNT PROIECTELE CÂȘTIGĂTOARE

Femeile cu afaceri de succes și cele care au adus schimbarea în comunitate prin exemplul și implicarea lor de lider au fost premiate pentru experiența lor în cadrul unei ceremonii naționale, care a avut loc pe 15 octombrie. Evenimentul a fost organizat de IDIS „Viitorul”, în cadrul concursului național „Istории de succes la feminin”.

Concursul este parte a proiectului „Dezvoltare regională prin implicare egală”, realizat de IDIS „Viitorul” în parteneriat cu Ambasadei Lituaniei în Republica Moldova. Scopul concursului este acela de a identifica, promova și aprecierea istoriilor de succes ale femeilor realizate în domeniul economic și cel social, pentru a face vizibile reușitele femeilor din toate regiunile Republicii Moldova prin asigurarea drepturilor și oportunităților egale pentru fiecare.

„Implicarea femeilor în viața economică și socială a comunităților este importantă pentru o dezvoltare regională armonioasă, unde fiecare persoană are drepturi și oportunități egale. Pentru ca societatea să devină una durabilă și prosperă, femeile au nevoie de suport, încurajare și informare pentru a se implica în egală măsură alături de bărbați în procesul de luare a deciziilor, în implementarea proiectelor de dezvoltare locală sau dezvoltarea de afaceri”, a declarat managerul proiectului, Diana Enachi.

La rândul său, Andrej Didenko, ministru-consilier, șef adjunct al Ambasadei Republicii Lituania în Republica Moldova a menționat: *„Suntem încântați că putem contribui la dezvoltarea regională prin încurajarea activităților economice și sociale ale femeilor. Abilitarea femeilor presupune implicarea lor în oportunitățile care le oferă societatea. Astfel, încurajăm femeile să participe la viața social-politică și economică a țării. Recent, în Lituania am avut situația ca cele mai importante poziții au fost ocupate de femei, ceea ce s-a dovedit o istorie de succes. Deci, învățăm unii de la alții, iar acest proiect este o oportunitate să cunoaștem istoriile de succes ale femeilor”.*

„Unde femeia este antreprenor, ea are rezultate frumoase. Dacă femeia este primar comunitatea sa înregistrează doar rezultate. Exemple avem foarte multe și de câte ori merg în regiuni îmi dau seama că potențialul feminin nu este valorificat, fiind ca un vulcan. Identificăm femeile care au potențial și pe care vrem să le inspirăm și să le încurajăm. Femeile de la evenimentul de astăzi sunt puternice, frumoase, inteligente, grijulii, hotărâte și cu abilități de lider și care pot inspira alte femei”, a susținut Iulia Costin, director general ODIMM.

Iar Sergiu Harea, președintele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, prezent la eveniment a evidențiat rolul femeilor în dezvoltarea țării: *„Femeia în afaceri e un simbol al bunăstării, la fel ca în familie. Astăzi, din cele 1 200 de companii care sunt membre CCI, 260 din ele sunt administrate de femei, iar din 10 filiale ale CCI, șase sunt conduse de femei. Din cei 152 de angajați de la Cameră, peste 70% sunt femei. Împreună cu comunitatea de afaceri suntem. Îndemn femeile să fie un catalizator al dezvoltării economice în Republica Moldova”.*

Femeile antreprenoare și lidere din regiunile de dezvoltare ale Moldovei au participat la două secțiuni ale competiției cu 53 de istorii de succes și anume *1. Antreprenoriat feminin; 2. Liderism comunitar.* În cadrul Ceremoniei de premiere a istoriilor de succes la feminin au fost oferite 10 premii mari și opt mențiuni. Participantele la concurs s-au ales cu trofee și diplome.

Astfel, au fost acordate următoarele premii mari

Secțiunea: **Antreprenoriat feminin**

- **Aliona Ivanenco** pentru cabinetul de logopedie și consiliere psihologică din orașul Sîngerei
- **Stela Cetulean**, fondatoarea uscătoriei de fructe și legume „Lefrucom”, companie care a brevetat castraveții murați uscați
- **Nona Deinego** pentru compania de IT „SoftGrup” din municipiul Bălți, solicitate în SUA și Europa

„Acest concurs a fost o provocare pentru mine. Niciodată nu m-am gândit că voi ajunge aici unde am ajuns și de aceea, le doresc femeile mult curaj, tupeu și perseverență. Trebuie să mergem înainte indiferent de impedimente. Dacă vrei tare, realizezi indiferent unde ești și de oamenii care te înconjoară”, povestește Aliona Ivanenco.

„Dacă vrei ceva să faci și știi anume ce, acest scop îl vei atinge. Orice scop îl atingem doar prin muncă și dorință. Trebuie să muncim și să menținem populația aici, în țară pentru a crea un viitor acasă”, spune și Stela Cetulean

Secțiunea: **Liderism comunitar**

- **Ana Donia**, activistă civică din orașul Cimișlia
- **Renata Grădinaru**, femeia care a adus bugetul civic în municipiul Bălți
- **Rodica Guțu**, fondatoarea asociației părinților ce au copii orfani la întreținere Adăpost și Alinare din municipiul Ungheni
- **Svetlana Budiștean**, cea care conduce din anul 2013 Fondul pentru Tineri din satul Varnița
- **Svetlana Panaitova**, președinta Asociației femeilor din Găgăuzia
- **Tamara Șchiopu**, femeia care a creat piața Ecolocal Farmers Market în Moldova
- **Valentina Casian**, prima femeie primar din istoria municipiului Strășeni

Renata Grădinaru: *„Mă bucur că datorită proiectului care îl coordonez, cetățenii din municipiul Bălți au devenit mai implicați în procesul decizional, contribuind astfel la dezvoltarea orașului”.*

Rodica Guțu: *„După 16 ani de experiență în adopția asociativă, e prima premieră în acest domeniu. Nu am distincții de stat, dar acest premiu este mai important. Și am înțeles din practica mea că dacă faci bine primești bine, iar Dumnezeu te binecuvântează”.*

Iar primarul municipiului Strășeni, Valentina Casian a adăugat: *„În activitatea mea, am încercat mereu să promovez femeia. Iar eu cred că o societatea în care vocea femeii nu poate fi auzită nu este mai puțin feminină, ci mai puțin umană”.*

Istoriile de succes la feminin pot fi descoperite și în Antologia istoriilor de succes la feminin: <http://viitorul.org/files/library/O%20antologie%20a%20istoriilor%20de%20succes%20web.pdf>

.....

Proiectul „Dezvoltare locală prin implicare egală” este implementat de IDIS „Viitorul” în parteneriat cu Ambasadei Lituaniei în Republica Moldova, cu susținerea financiară a Programului de cooperare pentru dezvoltare și de promovare a democrației al Lituaniei. Proiectul are scopul de a susține dezvoltarea regională prin încurajarea activităților sociale și economice ale femeilor și integrarea egalității de gen în comunitățile locale din Republica Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați Ofițerul de comunicare, Ana – Maria Veverița la numărul de telefon 0 22 221844 sau ana.veverita@viitorul.org.

Sursa: <http://viitorul.org>

PORTRETUL FEMEILOR DIN MEDIUL RURAL: ȘASE DIN 10 FEMEI LUCREAZĂ, IAR O TREIME DIN ELE RENUNȚĂ SĂ MEARGĂ LA MEDIC

Profilul **femeilor din mediul rural**

La data de 15 octombrie, a fost marcată Ziua Internațională a Femeilor din Mediul Rural. În acest sens, UNDP Moldova, UN Women Moldova și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova au pregătit date statistice despre profilul femeilor din mediul rural din Moldova.

Conform datelor statistice, femeile din mediul rural au vârsta medie de 39 de ani și durata medie a vieții de 74 de ani.

Jumătate au studii superioare, de specialitate sau profesionale, șase din 10 femei lucrează pentru salariu și patru pe cont propriu.

Ele suferă de două ori mai des de boli cronice decât femeile din mediul urban, ceea ce necesită tratament continuu, iar o treime din ele renunță la vizita la medic, dintre care fiecare a patra pe motiv de lipsă de bani, cele mai afectate de sărăcie fiind sătencele care trăiesc preponderent din pensie.

Sursa: diez.md

**PRIMELE TROLEIBUZE CU PROPULSIE AUTONOMĂ DIN CHIȘINĂU VOR FI TESTATE
SĂPTĂMÂNA ACEASTA. CARE VOR FI DESTINATIILE**

Cinci troleibuze noi cu propulsie autonomă vor fi asamblate la atelierul „Regiei Transport Electric Chișinău”.

Prima destinație pe care vor fi testate noile troleibuze este spre localitățile Colonița, Tohatin și Budești din suburbia Capitalei.

În aceste zile urmează să fie făcute primele testări pe mai multe rute. Prima destinație pe care vor fi testate noile troleibuze este spre localitățile Colonița, Tohatin și Budești din suburbia Capitalei. A doua ar fi Cricova, iar a treia Codru.

Unitățile de transport sunt dotate cu baterii de nouă generație și vor avea o autonomie de 30 de kilometri. Unitățile noi sunt dotate cu sisteme de aer condiționat, șase camere de supraveghere în interior și prize USB pentru călători, la fiecare set de scaune. De asemenea, blocurile optice ale troleibuzelor sunt pe bază de LED, iar oglinzile sunt cu reglaj electric.

Troleibuzele cu propulsie autonomă fac parte din lotul de 15 troleibuze achiziționate anul curent de la uzina „Belkommunmash” din Minsk.

Sursa: diez.md

PRETURA SECTORULUI BUIUCANI ȘI SECTORUL DE EST AL ORAȘULUI RIGA AU SEMNAT UN ACORD DE COLABORARE

Pretura sectorului Buiucani și Sectorul de Est al orașului Riga, Letonia, au semnat marți, 15 octombrie a.c., un acord în vederea favorizării relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două orașe (sectoare), pe diverse sfere de activitate. Despre semnarea acordului a fost anunțat pe pagina oficială a Primăriei.

Documentul a fost semnat de către Vadim Brînzaniuc, Pretorul sectorului Buiucani și Dmitrijs Pavlovs, Directorul executiv al sectorului de Est al orașului Riga.

Acordul prevede impulsionează relațiilor de colaborare în domeniul culturii, turismului, amenajarea teritoriului și planificare urbană, înverzirea spațiilor urbane și protejarea patrimoniului cultural-istoric, precum și facilitarea schimbului de experiență pe subiecte ce țin de dezvoltarea și planificarea teritoriului, managementul serviciilor publice și autonomia locală.

De asemenea, printre prioritățile stabilite în Acord se înscrie susținerea inițiativelor orientate în scopul consolidării relațiilor economice dintre oamenii de afaceri și entităților structurale din sfera comerțului ale celor două urbe, precum și facilitarea schimbului de experiență între organizațiile neguvernamentale și instituțiile publice vizavi de realizarea proiectelor axate pe dezvoltarea infrastructurii sectoarelor rezidențiale, cu implicarea locuitorilor orașului.

Sursa: diez.md

DISCUȚII CU APL ȘI APC LA CONSILIUL CONCURENȚEI PRIVIND MODALITATEA DE FUNCȚIONAREA A SIRASM

La Consiliul Concurenței au avut loc discuții cu APL și APC privind funcționarea și modernizarea SIRASM, transmite CURENTUL.

În cadrul ședinței de lucru s-au întrunit peste 20 de reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, autorităților administrației publice locale din regiunile Centru, Nord și Sud, Consiliului Concurenței și echipei de dezvoltatori software pentru a discuta aspectele ce țin de funcționarea actuală a Sistemului Informațional Automatizat Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova (SIRASM) și întru expunerea viziunilor asupra noii versiuni a sistemului.

Ședința s-a desfășurat în cadrul proiectului de dezvoltare și modernizare a SIRASM, demarat în iulie curent, cu suportul Unității de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale pentru Ameliorare a Competitivității CEP-II și care urmează a fi definitivat către finele anului curent.

Sursa: <http://curentul.md>

SCUARUL COSBUC DIN CAPITALĂ A FOST INAUGURAT DUPĂ RENOVARE

Lucrările de amenajare a scuarului din strada G. Cosbuc din centrul istoric al capitalei au fost finalizate. Locuitorii din preajmă și nu numai dispun acum de un nou spațiu public pentru recreere, transmite IPN.

Potrivit Direcției generale locativ-comunală și amenajare, reabilitarea scuarului a inclus reconstrucția aleilor pietonale și renovarea spațiilor verzi, instalarea iluminatului public pietonal și a mobilierului urban. De asemenea, a fost amenajat un teren de joacă pentru copii și a fost montată o cișmea.

Concepția de amenajare a scuarului din str. G. Coșbuc a fost elaborată în cadrul proiectului-pilot „Regândirea spațiului public. Cetățenii își modelează viitorul”, parte a acordului trilateral între orașele Mannheim-Chișinău-Cernăuți.

Costul lucrărilor pentru reconstrucția scuarului, în urma desfășurării licitației, este de 1,4 milioane de lei, dintre care 40% reprezintă partea de grant, iar restul sumei este acoperită din sursele bugetului municipal.

Sursa: www.ipn.md

LA BUDEȘTI MEMBRII GRUPULUI SECTORIAL TURISM ȘI AGREMENT DIN CADRUL PROIECTULUI PNUD/MIDL ELABOREAZĂ "OFERTA TURISTICĂ ȘI DE AGREMENT A LOCALITĂȚII".

La Budești membrii grupului sectorial Turism și agrement din cadrul Proiectului PNUD/MiDL elaborează "Oferta turistică și de agrement a localității". Tot ei sunt acei care întreprind primii pași spre crearea industriei de agrement din sat. Astfel, dl Grigore Brăilița intenționează să construiască pe teritoriul satului un mini hotel în stil moldovenesc cu o capacitate de 3 camere pentru cazarea a minim 10 persoane, care va respecta stilul arhitectural tradițional.

Iar la Clubul sportiv "Sparta" dl Valeriu Zelinskii este preocupat de lărgirea serviciilor pe care baza de hipism le prestează atât maturilor cât și copiilor.

Dezvoltarea industriei de recreere "În vacanță – la Budești!" constituie una din direcțiile prioritare de revigorare economică a localității, aprobată la primul forum economic care a avut loc la Budești în luna septembrie, curent.

Sursa: www.facebook.com/groups/midlmoldova